

РЕЗОНАНС

ГАЗЕТА
СУМСЬКОГО ФІЗИКО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ

З ДОПОВІДІ

першого проректора, проректора по навчальній роботі А. В. ВАСИЛЬЄВА на загальних зборах викладачів інституту.

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ В МИНУЛОМУ СЕМЕСТРІ

Першокурсники, що прийшли на денне відділення, значно краще підготовлені в порівнянні з попередніми роками. Тут свою позитивну роль відіграла вперше організована широка мережа підготовчих курсів в деяких містах області, які були націлені на інтенсивну підготовку з достроковими вступними іспитами. Відкриття ліцею, створення комплексу вуз—технікум у Сумзах і Конотопі, відкриття профільного класу в Охтирці з кожним наступним роком даватиме нам більше й більше здібних першокурсників.

Цього року розпочато підготовку студентів з економічних спеціальностей, відкрито ряд нових спеціалізацій. Перший курс факультету автоматизації виробництва почав займатися за новими, шестирічними, планами. Професори Куліш, Олемської, Козаленко ведуть підготовку студентів за індивідуальними навчальними планами.

Продовжується поглиблення цільової підготовки спеціалістів згідно замовлень підприємств. Сьогодні вже майже половина студентів навчається на контрактній основі. Це дало нам змогу, по-перше — розподілити 87 відсотків нинішніх п'ятикурсників, і, по-друге — в осінньому семестрі покласти в касу вузу 621,45 тисяч карбованців.

Дещо ожила методична робота: проведено Всесоюзну конференцію з цільової підготовки; видано понад 50 методичок, один навчальний посібник і монографію; відкрито факультет підвищення кваліфікації для наших викладачів, тощо.

Велику роботу провели багато кафедр та викладачів по впровадженню «рейтингової» системи контролю знань студентів, яку, на жаль, не впроваджують кафедри ХТПЕ, прикладної та теоретичної фізики, прикладної математики, гідромашин, деталей машин, філософії та деякі інші.

Чимало всього робиться для зменшення навантаження викладачів, щоб вони мали змогу займатися методичною та науковою роботою, більше приділяти уваги конкретному студенту.

АНАЛІЗ СЕСІЇ ДЕННОГО ВІДДІЛЕННЯ

Помітно поліпшилась успішність студентів на всіх факультетах. Повністю здали екзамени 93,3 відсотки студентів, на «добре» та «відмінно» — 33,7.

Зменшилась в порівнянні з минулим роком кількість студентів, не допущених до першого екзамену. На факультеті хімічного машинобудування таких було — 161; на машинобудівному — 94; на факультеті автоматизації виробництва — 183. Найбільша кількість студентів, які не отримали заліку на початок сесії, на потоках у викладачів А. В. Дорошкова, Н. Є. Нікуліної, О. О. Топорова, В. М. Вандишева, М. В. Калінкевича, Л. Г. Кірного, В. Т. Кулика. Велика кількість недопусків із-за невчасного виконання студентами курсових робіт. Це говорить про необхідність удосконалення згаданого процесу.

Підтвердженням позитивних зрушень у навчанні є значно менша, порівняно з минулим роком, кількість відрахованих після сесії. Всього по інституту їх біля 60, в тому числі 20 першокурсників.

У ЗАОЧНИКІВ

Усю сесію здали тільки 29 відсотків студентів. Дуже погано на всіх курсах навчаються поновлені студенти та залишені повторно. Слід робити з цього висновки.

В ході семестру та сесії виявлено чимало формальних порушень з боку викладачів. Їх припустилися І. Л. Лебединський, Г. П. Коваленко, В. Д. Кулібаба, Г. В. Курило, В. Г. Підвисоцький та інші.

ЗАВДАННЯ НА ВЕСНЯНИЙ СЕМЕСТР

Удосконалення організації навчальної роботи студентів і, як однієї з її складових, забезпечення ритмічної, щоденної роботи над учбовим матеріалом, чому, на наш погляд, сприяє так звана рейтингова система контролю знань. Ми не збираємося ставити роботу кафедр у цьому напрямку в жорсткі рамки, але й нічого не робити теж не дозволимо. А вже «рейтинг» — це додатковий стимул для студента отримати більш міцні знання. Завдання кафедр — знайти цей стимул.

Серед інших завдань варто виділити: переведення студентів на індивідуальний навчальний план підготовки; атестація кафедр; контроль якості навчального процесу, в тому числі й сумісників; розробка нових навчальних планів; комп'ютерна підготовка; переосмислення роботи на вечірньому та заочному відділеннях...

Іншими словами, роботи багато. І виконувати її нам усім разом.

Підсумки сесії підбито

За підсумками зимової сесії

БУЛО ПРОВЕДЕНО КОНФЕРЕНЦІЮ «НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ОЧИМА СТУДЕНТІВ». Організували її студентська Спілка молоді і відділ позанавчальної роботи зі студентами.

Приємно вразили неформальність цього заходу, активність студентів. У своїх виступах голоза студкому факультету автоматизації виробництва Дмитро Бондарь, голова студкому машфаку Олександр Храпов, студенти різних курсів і факультетів Сергій Сурков, Дмитро Москаленко, Володимир Тютюнник, Євген Сиволап, Олександр Терещенко та інші підняли багато питань. Серед них були цікаві, злободенні, такі, що вимагають негайного вирішення або серйозного розгляду.

ОСЬ ГОЛОВНІ:

— Не вистачає студентам вільного часу. Для цього варто б перенести початок занять на 8 годину ранку, пари зробити по 80 хвилин без малої перерви, та й четверту пару ще Міністерство охорони здоров'я колишнього СРСР не рекомендувало проводити;

— Ввести в навчальну програму діалектику, де вчили б студентів вести розмови;

— Рівномірно, на всіх курсах, збільшити кількість годин по вивченню іноземної мови. Вимагати не перекладу текстів, а більше звертати увагу на технічні терміни, давати розмовну практику;

— Часто-густо нам дають застарілі технології, вчать на техніці, вже знятої з виробництва;

— Студенти знають, що коли по факультативах немає заліків, то можна на них і не ходити. Потрібні такі факультативи, що зацікавлять усіх. Наприклад: як відкрити власну справу, по менеджменту, по бізнесу;

— Інститут нас учить, а чи бере він на себе відповідальність за наш розподіл?

— Навіщо студента за руку тягнути в спорт? Хто хоче, сам буде займатися. Потрібно відмінити обов'язкові заняття з фізкультури;

— Варто б запровадити плаваючий графік великої перерви, щоб не ввесь інститут одночасно біг у їдальню;

— Зараз, що трієшники, що відмінник — стипендія майже однакова;

— На заводах не дуже хочуть брати випускників інституту — ми знаємо інтеграл та не маємо практики. Слід скоротити непотрібні дисципліни;

— Такі предмети, як філософія та політекономія — перевести у факультативи;

— Українську мову нам читають за шкільною програмою. Тому або взагалі її вивчення припинити, або давати якість по-іншому;

— Вересень — це ще один місяць канікул, тільки проведений на колгоспному полі. Від цього страждає навчальний процес...

Перший проректор, проректор по навчальній роботі Анатолій Васильович ВАСИЛЬЄВ у своєму виступі відповів на ряд питань. Зокрема він сказав:

— Не все, що тут говорилося, буде реалізоване саме так, як того вимагають студенти. Та ви й самі це розумієте. Деякі питання вимагають додаткового розгляду, будуть вивчені й обговорені. Сьогодні я можу сказати: графік роботи буде змінено і, певно, вже з нового навчального року. Доведесться, хоч як цього ми не хочемо, переходити на дво-

зміне навчання. Зробити пару 80 хвилин без малої перерви — це дуже суперечливо. Світовий досвід показує, що найкраща система — 45+5. Дві пари фізкультури на тиждень буде обов'язково. Четверта ж пара аж ніяк не пов'язана з колгоспом. Її дає індивідуальна підготовка, яку деякі викладачі, з тими ж зрозумілих причин, перетворили в обов'язковість. Ми з вами потрапили в нелегку, перехідну ситуацію — народилися в одній країні, а зараз живемо в іншій. Тож українська мова в навчальних планах була й залишиться. Методика її викладання, безперечно, змінюватиметься. Сьогодні ректорат ще бере на себе відповідальність за розподіл. Нинішні п'ятикурсники на 90% вже з місцями, серед 10%, на жаль, дівчата. З цього приводу хочу сказати: ніде в світі розподілу не було й на сьогодні немає. З тим, що слабо диференційована стипендія, ми згодні. Розміри її встановлені державним рішенням, на яке можемо мало впливати, та все ж стараємося. Про нову техніку сказати майже нічого. Займаємося цим питанням. Ціни, ви самі розумієте, високі. Хоча, кажу це не в виправдання, за нормативами Міністерства наш інститут забезпечений на 120 відсотків. Не згоден, що філософію, політекономію потрібно переводити на факультатив. Без знання цих та й ряду інших предметів людина не може вважати себе ерудованою.

На конференції також виступили ректор та деякі завідуючі кафедрами.

ОСТАННІМ ШТРИХОМ

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ СЕСІЇ став дводенним огляд-конкурс студентів СФТІ, який відбувся на межі зими й весни у Києвиці, на одній-менній туристичній базі. Він показав, що і художній самодіяльності, і спорту на факультетах ведеться в цілому непогано.

Що не кажіть, а навіть за тридцять земель можна почувати себе по-домашньому. Досить поглянути на увіковічені фотокором «Резонансу» Олександром Корольковим обличчя наших «іноземців», щоб у цьому переконатись. Є від чого бути їм задоволеними.

І у футбол пограли, і на лижах спробували походити, і за номери художньої самодіяльності отримали п'ятнадцять тортів, і рідний декан поряд...

А ось обличчя акторів театру мініатюр «Запасний вихід» не дуже веселі. Чи то страви такі «сумні», чи то не влаштує друге місце, зайняте у конкурсі художньої самодіяльності, яке ще й поділили з машфаківцями...

Зате як сяють посмішки на обличчях переможців турніру з міні-футболу, команди хіммашу! Аякже, фотофрагмент одного з матчів свідчить, що боротьба була нелегкою. Ледь сніг не розтанув. Переможна усмішка і на обличчі фінішуючого Бірюкова, представника команди факультету автоматизації виробництва, яка перемогла у лижній естафеті.

Загальну ж перемогу в огляді — конкурсі здобула команда факультету хімічного машинобудування.

УДОСКОНАЛЕННЯ економічних стосунків при проведенні науково-дослідних робіт в НДЧ СФТІ

ДОДАТОК 2

Має силу наказу
рег. № _____
«Затверджую»
Проректор з наукової
роботи
В. А. Хворост
«___» _____ 199__р.

А К Т

ПРИЙОМУ-ЗДАЧІ РОБІТ ПО ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОМУ ДОГОВОРУ ПІДРЯДУ № _____

Ми, що нижче підписалися _____
прізвище наук. кер.вника

з одного боку, і _____
прізвище підрядчика, паспортні дані, прописка, відомості про дітей
з другого боку, склали цей акт про те, що роботи, передбачені договором підрядку (етапом) № _____

короткий зміст виконаних робіт виконані повністю, прийняті і підлягають до сплати в кількості винагороди підрядчику теми № _____

прізвище підрядчика _____ крб.

в сумі _____ сума словами _____ м. Сум

в ощадбанку № _____

якщо сплата готівкою, то написати «оплата готівкою»

Гарантую якість виконання робіт і згоден на незаперечне повернення (утримання) виплаченої суми у випадку задоволення позовів Замовника згідно закону.

Роботу прийняв _____ Роботу здав _____
Начальник НДС _____

В. А. Осіпов _____
По договору (етапу) № _____ перераховано _____
карбованців _____

Голов. бухгалтер _____ Л. Н. Лор.
Розрахунок виплати винагородження по договору підрядку _____ крб.

Нараховано згідно акта _____ крб.

Утримано: прибутковий податок _____
малосімейний податок _____
інші відрахування _____ крб.

Всього виплачено: _____ крб.

Повідомлення про платіжне доручення № _____ від _____

від _____

Повідомлення в податкову інспекцію № _____ від _____

від _____

Зробив бухгалтер _____ прізвище _____ підпис _____

Податок за договором утримується з джерел виплати у відповідності зі ставками ст. 14 і розділу 5 Закону України «Про прибутковий податок з громадян України, іноземців і осіб без громадянства» від 5 липня 1991 року.

Науково-дослідний сектор (НДС), будучи структурним підрозділом інституту, здійснює свою діяльність шляхом проведення науково-дослідних, дослідно-конструкторських, дослідно-технологічних робіт (далі НДР), науково-виробничих послуг, а також держбюджетної тематики, яка виконується співробітниками підрозділів вузу (НДС, кафедри, науково-дослідні лабораторії, тощо).

ОСНОВНИМИ ФОРМАМИ ПРОВЕДЕННЯ НДР Є:

1. Базовий господарський договір.

2. Договір підрядку (договір, який виконується на основі цивільно-правових договорів підрядку. (Додаток 1).

Базовий господарський договір, який виконується в руслі основного наукового напрямку кафедри чи іншого підрозділу інституту, націлений на виконання фундаментальних пошукових і прикладних досліджень, експериментально-конструкторських і технологічних робіт, а також на втілення результатів досліджень, винахідницьку діяльність, на виробництво науковоємкої, малосерійної продукції, розробку програмного забезпечення, надання науково-виробничих послуг, що фінансуються за рахунок коштів сторонніх організацій. Договори, що виконуються за рахунок коштів сторонніх бюджетних асигнувань, виконаних на конкурсній основі, визначаються як базові.

ПІДРЯДНИЙ ДОГОВІР — це господарський договір, націлений на виконання прикладних і пошукових НДР, надання науково-виробничих послуг, інших робіт. Цей

ДОДАТОК 3

«До виплати»
Начальник НДС
В. А. Осіпов
«___» _____ 199__р.

РОЗПОДІЛ ВИНАГОРОДИ

по договору підрядку № _____

за період з _____ до _____ 199__р.

кафедра _____

науковий керівник _____

Підрядчик _____

1. Підлягає розподілу _____ крб.

Прізвище, ім'я, по батькові _____

Паспорт _____

Винагорода _____

Взято податок _____

Підпис _____

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

Всього: _____

Науковий керівник _____

Підрядчик _____

Гол. бухгалтер _____

Л. Н. Лор.

Бухгалтер _____

договір є правовою основою цивільно-правового характеру, укладений адміністрацією інституту та Підрядником в особі громадянина, носить одноразовий характер, предметом якого є результат роботи. Адміністрація вузу не втручається в господарську діяльність підрядника, який організовує роботу самостійно, виконує її на свій ризик. Підрядчик не підкоряється вимушеному розпорядку вузу, не є членом трудового колективу, не бере участі в розподілі прибутку, у вирішенні інших питань його діяльності.

На зарплату, виплачену по договору підрядку, відрахування на соціальне страхування не ведуться і пенсійний фонд не створюється.

Прийом співробітників на роботу ведеться тільки на повну ставку, згідно посадового штатного розкладу теми з окладом, затвердженим наказом ректора № 9-1 від 23.01.92 року. Прийом на роботу штатних співробітників-сумісників проводиться не більше, ніж на 0,5 ставки. ДЛЯ ГОСПДОГОВІРНОЇ ТА ДЕРЖБЮДЖЕТНОЇ ТЕМАТИКИ ПО БАЗОВИХ ДОГОВОРАХ УСТАНОВЛЮЮТЬСЯ ТАКІ НОРМАТИВИ:

— частка інституту 20% від договірної ціни;

— фонд розвитку кафедри 5%;

— норматив відрахування в соціальні фонди проводиться на основі правових документів.

Прийом співробітників і сторонніх осіб на роботу здійснюється згідно форми, приведеної в Додатковій 1.

ПО ПІДРЯДНИХ ДОГОВОРАХ УСТАНОВЛЮЮТЬСЯ ТАКІ НОРМАТИВИ:

— частка інституту — 20% від договірної ціни;

— частка виконавців — 75%;

— фонд розвитку кафедри — 5%.

За виконану Підрядником роботу встановлюється винагорода, розмір якої обумовлюється в договорі (Додаток 1) і регулюється керівником теми.

Підрядчик, в особі керівника теми, має право залучити до виконання робіт інших осіб (супідрядчиків), відповідаючи перед Замовником за результати їх роботи. Винагорода виплачується Замовником згідно списку супідрядчиків, представленому Підрядчиком (Додаток 3), у межах суми, обумовленої в договорі підрядку.

Кошторис витрат на виконання договору підрядку аналогічний кошторису для виконання базової теми. Підрядчик не може їздити в відрядження за рахунок коштів підрядного договору.

Виплата винагородження здійснюється Замовником після надходження грошей на його рахунок за виконану роботу (етапу роботи) у відповідності з актом прийому-здачі роботи (Додаток 2).

Для виконання роботи по базових договорах можуть укладатися договори підрядку з обов'язковим розподілом фонду зарплати на дві частини:

— з нарахуванням на соціальне страхування (для штатних співробітників і співробітників-сумісників);

— без нарахування на соціальне страхування (для Підрядчика). При цьому керівник теми приймає на роботу за умовами базового договору. А штатний співробітник не може бути Підрядчиком.

У випадку перевитрат коштів по базових договорах укладені нові договори не можуть вважатися підрядними.

Підрядна тематика може трансформуватися в базову з обов'язковою зміною умов економічної діяльності від дня зарахування на роботу хоча б одного штатного співробітника або сумісника (на 0,5 ставки, 0,25 і т. д.) з відрахуванням на соціальне страхування. В цьому випадку «Кошторис витрат» переоформляється.

У ВІДПОВІДНОСТІ ЗІ СКАЗАНИМ ВИЩЕ ДОГОВОРАМ, УКЛАДЕНИМИ ЧЕРЕЗ НДС ІНСТИТУТУ, НАДАЄТЬСЯ ІНДЕКС: «Б» — БАЗОВИЙ ДОГОВІР; «П» — ПІДРЯДНИЙ ДОГОВІР, І ВКАЗУЄТЬСЯ НОМЕР.

ДОДАТОК 1

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ДОГОВІР ПІДРЯДУ

На роботи по господарських і держбюджетних темах тривалістю:

а) не більше 5 днів з разовою виплатою;

б) не більше п'яти днів, але не менше двох місяців;

в) понад два місяці на рік;

(потрібне підкреслити)
м. Суми.

Я, _____ прізвище, ім'я, по батькові _____

що іменується далі «Підрядчиком», з одного боку, Сумський фізико-технологічний інститут в особі проректора по науковій роботі Хвороста Володимира Анатолійовича, що іменується далі «Замовник», з другого боку, при спільному іменуванні далі «Сторони» уклали договір про нижческазане:

СТАТТЯ 1. Предмет договору.

1.1. Підрядчик у строк з «___» _____ по «___» _____ 199__р. зобов'язується на свій ризик виконати за завданням Замовника слідує роботу _____

короткий зміст робіт по етапах _____

з винагородженням у сумі _____ словами _____ крб.

з _____ 199__р. по _____ 199__р.

короткий зміст робіт по етапах _____

з винагородженням у сумі _____ словами _____ крб.

з _____ 199__р. по _____ 199__р.

СТАТТЯ 2. Права й обов'язки сторін.

2.1. Замовник має право:

2.1.1. в любой час перевіряти хід і якість робіт, не втручаючись у господарську діяльність Підрядчика;

2.1.1.1. вимагати безкоштовне виправлення недоліків, допущених Підрядчиком, в помірний строк;

2.1.1.2. відповідно зменшити винагороду, якщо Підрядчик відступив від умов Договору, погіршив роботу або припустився інших недоліків (підкреслити один із пунктів 2.1.1.1. або 2.1.1.2.);

2.1.2. вимагати розриву договору і відшкодування збитків при наявності суттєвих відхилень від Договору.

2.2. Підрядчик має право запросити для виконання інших осіб (супідрядчиків), відповідаючи перед Замовником за результати їх роботи. Винагорода виплачується Замовником згідно списку супідрядчиків, на-

даному Підрядчиком, у межах суми, обумовленої в статті 2.3.1. цього Договору.

2.3. Замовник зобов'язаний:

2.3.1. прийняти й оплатити роботу, виконану особою Підрядчиком (супідрядчиком) (при надходженні грошей на його рахунок у відповідності з актом прийому - здачі робіт), яка є частиною (цілим) загальної роботи, що виконується згідно госпдоговору (потрібно підкреслити)

№ _____

назва генерального замовника _____

в сумі _____ крб, в тому числі по етапах:

з _____ 199__р. по _____ 199__р.

короткий зміст робіт по етапах _____

з винагородженням у сумі _____ словами _____ крб.

з _____ 199__р. по _____ 199__р.

короткий зміст робіт по етапах _____

з винагородженням у сумі _____ словами _____ крб.

з _____ 199__р. по _____ 199__р.

2.4. Підрядчик зобов'язаний:

2.4.1. прийняти всі заходи для забезпечення збереження довіреного йому Замовником майна і нести повну відповідальність за всі втрати або пошкодження цього майна;

2.4.2. своєчасно листовно попередити Замовника:

а) про непридатність чи недоброякісність матеріалів, якщо такі надійшли від Замовника;

б) про наявність незалежних від Підрядчика обставин, що можуть призвести до невиконання робіт.

2.4.3. при невиконанні цих зобов'язань Підрядчик відповідає за понесені в результаті цього Замовником збитки.

СТАТТЯ 3. Конфіденційність.

Сторони зобов'язуються не розголошувати протягом 5 років з дня укладення цього Договору відому їм інформацію про діяльність один одного без попередньої листовної згоди з іншого боку.

СТАТТЯ 4. Інші умови Договору.

4.1. Якщо предмет підрядку до здачі його Замовнику випадково загинув чи виконання його стало неможли-

вим не з вини Замовника, Підрядчик не має права вимагати нагороди за роботу.

4.2. Стосунки сторін, в тому числі й відповідальність по цьому Договору, регулюються цивільним законодавством.

СТАТТЯ 5. Загальне керівництво роботою, доручається і надається право прийняття рішення на підвищення чи пониження суми винагороди керівникові теми товаришеві _____

СТАТТЯ 6. Підставою для виплати суми винагороди за етапи є акт прийому-здачі робіт встановленої форми.

Податок за договором утримується з джерел виплати у відповідності зі ставками ст. 14 і розділу 5 Закону «Про прибутковий податок з громадян України, іноземців і осіб без громадянства» від 5 липня 1991 року, або, при систематичному характері виконуваних робіт, у порядку й за ставками, передбаченими в розділі 5 цього Закону.

СТАТТЯ 7. Юридичні адреси сторін і підписи:

Підрядчик _____ Замовник _____

прізвище _____ В. А. Хворост

Домашня адреса _____ Начальник НДС

_____ В. А. Осіпов

Паспорт: _____ Голов. бухгалтер _____

серія _____ № _____ Л. Н. Лор

ким і коли виданий _____ Нач. ПФО _____

_____ Т. І. Гончаренко

Дата народження _____ Банківські реквізити: _____

Кількість дітей _____ р/р 609477 в Зарічному

Сімейний стан _____ відділенні Житлосоц-

Розрахунковий рахунок № _____ банку м. Сум МФО _____

в _____ 337085, поштовий ін- _____

Місце і поштова адреса _____ декс 244024.

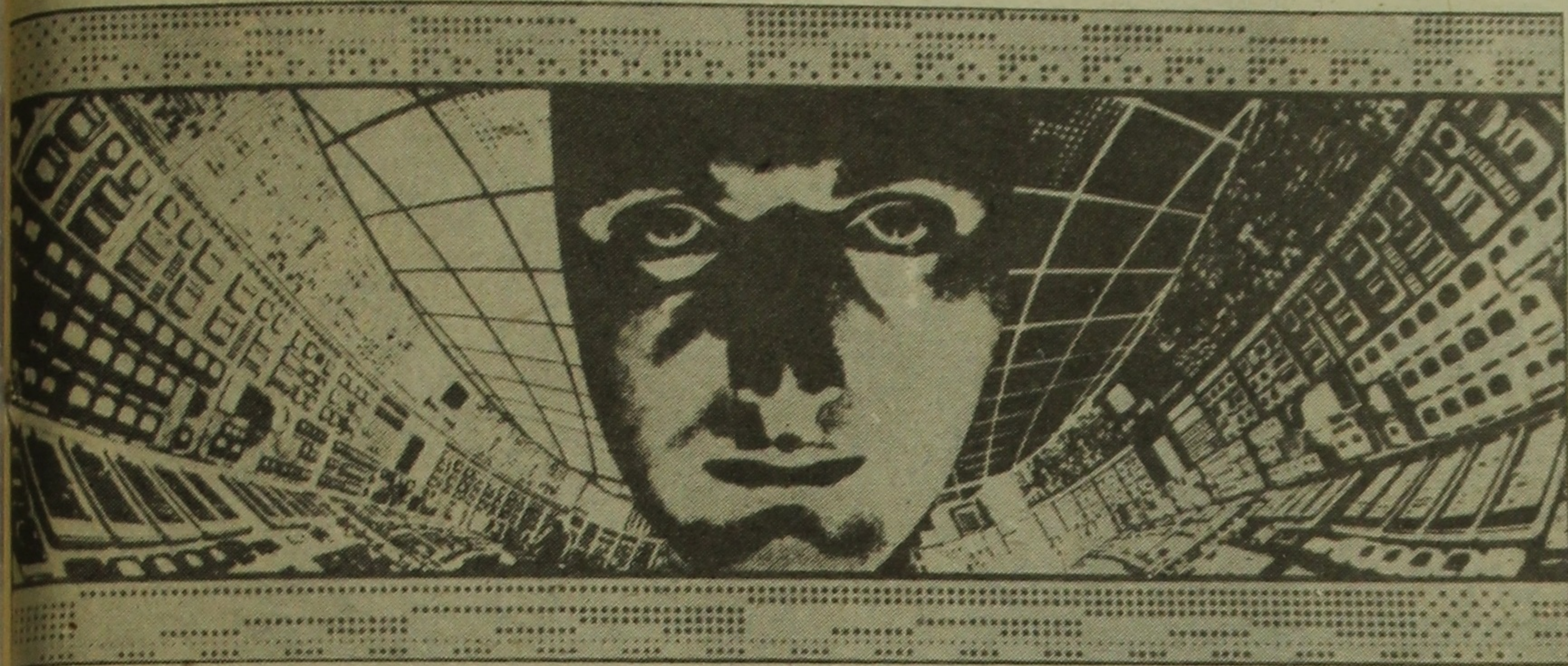
основної роботи _____

Науковий керівник _____ Юристконсульт _____

х/д, г/т № _____ В. П. Кударь

прізвище, підписе _____

ЦІЛЬОВА ПІДГОТОВКА:

ПЕРШИЙ ДОСВІД

Олександр Іванович ОЛЕМСКОЙ,
професор кафедри теоретичної фізики

— У деяких місцевих (і не тільки місцевих) колах доводилося чути: а чи варто в Сумах — провінційному з наукової точки зору місті — готувати кандидатів і докторів фізико-математичних наук? Чи є кому це робити, якщо провідні наукові надрі сконцентровані у таких дослідницьких монастрах, як Харків і Київ, між якими опинилися наші Суми? Спробуємо відповісти на запитання, а зараз і з'ясувати, навіщо це робиться і що виходить з такої діяльності.

У СФТІ лише два професори-фізики: завідувачий кафедрою теоретичної фізики, доктор фізико-математичних наук Віктор Васильович Кулик, спеціаліст по теорії лазерів на вільних електронах, і автор цієї замітки, професор, доктор фізико-математичних наук Олександр Іванович Олемскої — спеціаліст по теорії конденсованого стану. Не зважаючи на таку малочисельність, вдалося створити дві наукові школи відповідних напрямків, кожна з яких нараховує сьогодні приблизно по 10 співробітників. Третина з них кандидати наук, інші — аспіранти й студенти.

Завдяки конструктивній позиції керівництва інституту навіть у наш нелегкий час вдалося створити належні умови для успішного функціонування цих шкіл — відкрито аспірантуру, створено спеціалізовану Раду по захисту наукових дисертацій, співробітники кафедри забезпечені необхідною робочою площею та більш-менш стерпним житлом.

Активність і неабияка життєва мудрість завідуючого кафедрою сприяли її забезпеченню необхідною обчислювальною технікою. Міністр України проводить дербюджетне фінансування наукових досліджень, що дозволяє молодим ученим думати і про фізику, а не тільки про хліб і насущний.

Методи професійної підготовки можна зрозуміти лише на практиці, тому й не варто говорити про них на сторінках газети. Слід сказати лише, що відбір здібних молодих лю-

дей починається ще на перших курсах, де керівники наукових шкіл читають лекції по загальній фізиці та фізичних основах електронної техніки.

Студенти, котрі виявляють відмінне знання загальноосвітніх дисциплін, допитливість і, головне, працелюбність, мають шанс потрапити в реєстр наших «школярів». Кожен з них забезпечується індивідуальним планом навчання, складеним таким чином, що студент може отримати освіту фізика-теоретика, яка ні в чому не поступається університетському курсу.

На сьогодні за такими планами навчаються Д. Харченко (ПЕ-91), А. Хоменко (ЕМ-81), В. Болдин, О. Макеєв (ВН-91, 92), інші. Окрім складання спеціальних іспитів, наші «школярі» беруть участь в оригінальних наукових дослідженнях, а також у роботі семінарів, де навіть з професорами дискутують, бо тут, як жартував Оруелл, всі рівні, хоча деякі й рівніші...

Наступна сходинка підготовки — аспіранти, яких зараз по троє в кожного професора. Це вже цілком серйозні дослідники, котрі мають достатній рівень фундаментальних знань і здатні розв'язувати наукові проблеми, поставлені спільно з керівником. Аспірант А. Лисенко, наприклад, отримав важливі результати з теорії трьоххвильової взаємодії лазерів на вільних електронах, а Є. Торопов, асистент, пояснив явище структурної релаксації металевого скла. Обидва у цьому році будуть захищати кандидатські дисертації.

І остання сходинка — самостійна робота над докторською дисертацією. Кандидатська ж — гарантує посаду викладача СФТІ, що само по собі вже чималенько в наш непевний час. Для того, хто тягнеться і має здібності до наукового пошуку, до творчості, це, мабуть, єдиний спосіб заробити на хліб насущний і заразом реалізувати свої творчі потенції.

У попередньому числі «Резонансу» розпочато розмову про цільову підготовку студентів — точніше, про перший її досвід у нашому інституті. Сьогодні пропонуємо увазі численних читачів продовження цієї розмови. Сподіваємось, що вона вже викликала і надалі буде викликати певну цікавість, а тому й не ставимо крапки...

Віктор Тимофійович КУЛИК,
старший науковий співробітник
кафедри ХТПЕ

— Ринкова дійсність торкнулася своїм крилом вищої школи і поставила перед нею ряд важливих питань у ланцюзі тандему вуз — студент. Якість підготовки за сьогоднішніх реалій стала на повен зріст. Промисловість відмовляється «купувати» недоброякісний «товар», вимагає студента з випускним балом 4,5 і не нижче. Повністю виправдані ці вимоги, в основу яких покладено не тільки відмінний рівень теоретичних знань, але й практику, вміння швидко й чітко орієнтуватися в складних економічних ситуаціях. Вимагають замовники прекрасного володіння комп'ютерною технікою, основами маркетингу, менеджменту.

В свою чергу вуз висовує букет зустрічних вимог, як до промисловців, так і до студентів. Спроби інституту підняти якість підготовки за рахунок жорсткості вимог до студента зустрічають, зрозуміло, з боку останнього протест, що аж ніяк не може сприяти досягненню поставленої мети.

Який же вихід із цього лабіринту?

Глибоко переконаний — головним рушійним фактором у цій ситуації є зацікавленість суспільства в зростанні його інтелектуального потенціалу. Студент повинен бути абсолютно впевненим, що ступінь підготовки буде визначати його матеріальний добробут, його цінність у структурі суспільства.

Пов'язати сказане вище з такою формою вдосконалення підготовки фахівців, як цільова, можна при умові чіткої організації взаємодії тріо: промисловість—інститут—студент.

За високу якість визначається й висока ціна. Тому статус її потрібно диференціювати, ви-

ходячи не тільки з ціни зусиль інституту. Тут чітко повинне працювати вищезазначене тріо.

Підготовку спеціалістів, як на мою думку, варто розділити на дві стадії:

- 1) фундаментальна теоретична;
- 2) чітко спрямована практична.

Теоретична позинна вестися в умовах стаціонару 3 роки. Після цього студент удень на підприємстві, а ввечері навчається. При цьому наочно зростає якість підготовки, буде можливість цілеспрямовано «підігнати» студента з урахуванням специфіки підприємства, його найпершої сьогоднішньої та завтрашньої проблем.

Ті перші, несміливі, кроки, зроблені вузом у розвитку цільової підготовки, безперечно, необхідні. Але й тут ми знову йдемо по «своєї» дорозі, не враховуємо досвіду зарубіжних навчальних закладів, соромітько відмахуємося від багатьох проблем, поставлених часом. Хоч СФТІ має непоганий потенціал, щоб стати флагманом у подоланні нинішніх проблем.

З цього приводу хочу запропонувати таке: відрядити першого проректора А. В. Васильєва і 10—15 студентів до одного з вузів ФРН. У число цих студентів повинні взяти як відмінники, так і слабо вистигаючі. Тижневе перебування за кордоном дозволить не тільки багато чому навчитися, але й отримати відповідне забарвлення по пропаганді знань.

Окрім того, вже час за завданням підприємства проводити двостадійну підготовку: фундаментальну на базі СФТІ; практичну — за кордоном.

Саме такою, на мою думку, повинна бути цільова підготовка.

ЧУДЕСА БУВАЮТЬ?

У МІСТІ Куйбишеві (тепер Самара) жила сім'я: благочестива мати з донькою Зоєю. З нагоди зустрічі нового 1956 року і приїзду нареченого Зоя запросила сім своїх подруг і відповідну кількість молодих людей. Ішов Різдвяний піст, і мати просила не влаштовувати застілля, та донька наполягала на своєму. Ввечері мати пішла до церкви. Зібралися гості. Чомусь запізнився Зоїн наречений, Микола. Гості не стали чекати його приходу, і почалися танці. Дівчата й хлопці з'єдналися в пари. Зоя лишилась одна.

Аби розважитись, вона сказала: «У мене знайдеться ще один Микола», і з цими словами стала знімати образ Святого Миколая. Подруги почали змовляти її не робити такого козунського вчинку, однак дівчина, тримаючи образ, наче кавалера, сказала: «Якщо є Бог, то він мене покарає»...

Тільки-но почалися танці, як у кімнаті трапилось щось жахливе й неймовірне. Свідки описують це словами: незрозумілий шум, вихор і блискавичне, сліпуче світло. Всі, сповнені жаху, кинулися геть з кімнати. Зоя ж лишилась стояти з іконою Святого Миколая, притулившись до грудей. З дівчиною трапилася страшна зміна: вона скам'яніла.

Тіло її стало холодне, тверде, як мрамур — голки зламувалися при спробі зробити їй укол. Дівчину неможливо було зрушити з місця, а серце продовжувало битися. З цього моменту вона не могла ні їсти, ні пити. Коли повернулася з церкви мати й дізналася, що трапилось, то знепритомніла і була відвезена до лікарні, звідки повернулася лише через кілька днів.

Майже на протязі тижня будинок був оточений силою-силенною людей, котрі приходили й приїжджали звідусіль. Були і лікарі, і духовенство, і просто цікаві. Однак через деякий час розпорядженням міської влади приміщення зачинили для відвідувачів. У квартирі

стали безперервно чергувати два міліціонери, змінюючись через кожні вісім годин.

Удень Зоя мовчала, та десь опівночі починала кричати так, що приводила в жах чергових «охоронців». За свідченнями сусідів, деякі з міліціонерів, ще зовсім молоді, ставали свими, провівши ніч біля Зої. Коло неї молилась її скорботна матір, до якої час від часу донька промовляла: «Мамо, молись, молись, бо у гріхах гинемо. Молись!».

Про цю незвичайну подію повідомили патріарха й просили його помолитися про помилування Зої. Він відповів: «Хто покарав, той і помилує!». Медики, які прибули в складі комісії з Москви, підтвердили, що серце у дівчини не перестає битися, не зважаючи на зовнішню скам'янілість.

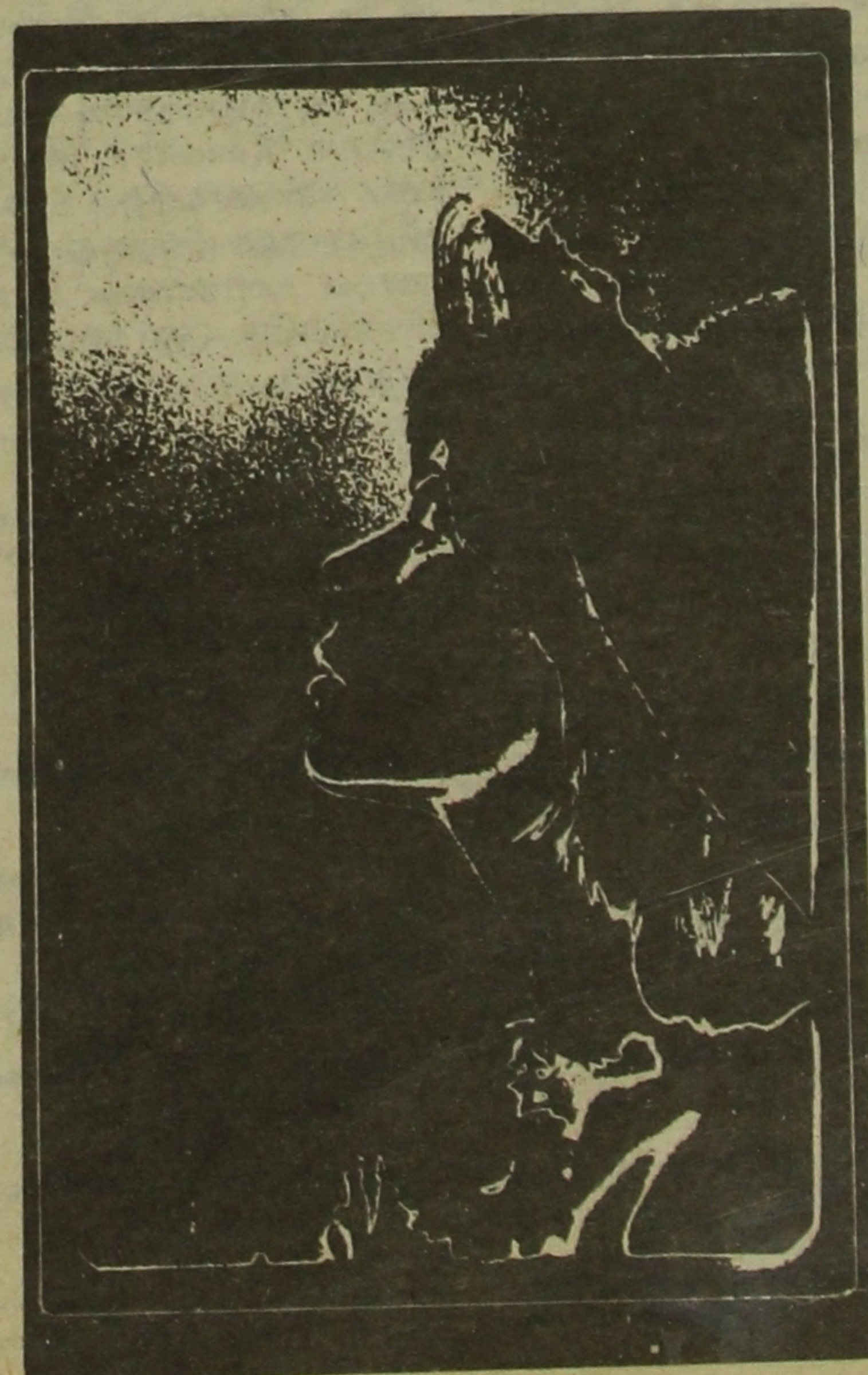
На прохання матері були запрошені священники, аби взяти з рук Зої ікону Святого Миколая, однак ті не змогли цього зробити. Лише у свято Різдва Христового приїхав ієромонах Серафим (здається, із Глинської пустині), відслужив водосвятний молебень і освятив усю кімнату, після чого зміг узяти ікону з рук Зої і повісив на те місце, звідкіля була знята. Від'їжджаючи, ієромонах сказав: «Тепер треба чекати знамен'я у Великдень» (тобто на Пасху).

Відвідав Зою і Московський митре-

ЧОМУ

СКАМ'ЯНІЛА

ЗОЯ

полит Миколай, котрий також відслужив молебень і також заявив, що необхідно чекати свята Воскресіння Христового.

Перед святом Благовіщення (в той рік воно припадало на суботу третього тижня Великого Поста) двічі приходив якийсь благообразний старець і просив допустити його до Зої, однак охоронці відмовили. В самий же день Благовіщення чергові пустили його в кімнату. Вони чули з-за дверей, як він сказав їй: «Ну що, втомилася стояти?». А коли через хвилину-другу хотіли випроводити старця з кімнати, — його там уже не було.

Зоя стояла 128 днів — до самої Пасхи, яка того року святкувалась 6 травня за новим стилем. У ніч на Світле Воскресіння дівчина особливо голосно почала кричати: «Моліться!». І раптом — ожила. У м'язах з'явилась м'якість і життєвість. Її поклали в ліжко. Та вона продовжувала кликати до молитви, говорячи про світ, що гине в гріхах, а беззаконні.

Її запитували: «Як ти жила? Хто тебе годував?».

«Голуби, голуби мене годували» — відповідала вона.

На третій день Пасхи Зоя померла. Все, що трапилось, настільки приголомшило жителів міста, що багато з них звернулося до віри. І досі православні, розповідаючи про кам'яну дівчину, передають і далеко не кам'яні слова страдальці: «Страшно, люди! Бачу, як земля горить, у гріхах гине, в беззаконні... Моліться!».

(Підготовлено за повідомленням преси).

НАРЕШТІ ПРИЙШОВ цей день, якого з таємним нетерпінням кожного року чекає наша, чоловіча половина людства! Хоч сьогодні можна зосередитись і віддати належне другій половині, значно прекраснішій, аніж перша. Робимо це з відкритим серцем, душею та кишеньми. Цього дня нас ніщо не може зупинити, навіть сучасні (ворожі як вам, так і нам) ціни! Всі квіти — і ті, що встигли розквітнути, і ті, що не встигли — даруємо вам, а разом і всі лагідні, чуйні, щирі, теплі слова, які ми, викликаючи підозру в байдужості до вас, накопичували по літерці на протяжі року!

Моя приятелька, така ж студентка, у кінці минулого року вийшла заміж.
— Олю, — запитую в неї, — у яку грошову суму це вам обійшлося?
— Сім тисяч.
— Скільки, скільки! — лякаюсь я. — Весілля ж було в селі. М'ясо там своє, овочі різні, та й випивка власного виробництва. Куди ж стільки грошей пішло?!

приватному секторі вимагають 400 крб. на місяць.

Вихід, безперечно, є. Це міцна батьківська шия. Триматимуть вони нас, у своїй одній двокімнатній квартирі місце знайдуть. А що з цього може вийти?!

Одна людина з ідеальним характером, плюс друга людина з ідеальним характером. Тією першою є теща, а другою зять. Чи зживуться вони? Ой, дорогенькі мої, не завжди. Невіст-

НЕ ХОДИТЬ ДІВЧАТА ЗАМІЖ,

або Несвяткові роздуми студентки

Виявляється, було куди. Весільна сукня та костюм молодят, обручки, музика, ряд продуктів харчування, обрядовість, вінчання та інші витрати. Мені ж, звичайно, можуть заперечити: це сільське весілля, в місті буде дешевше. Приймаю таке заперечення і звертаюся до ще одної молоді дружини. Місяць з невеликим гаком минуло відтоді, як вона поєднала свою долю з красивим, хорошим хлопцем. Підраховуємо: вінчання — 500 крб; святковий обід у дуже тісному сімейному колі — 2 тисячі; плаття Люда купила в комісійному, костюм пошили в ательє з власної тканини — на це пішло 3 тисячі. В результаті на якусь там тисячу дешевше. (Зуважте, сьогоднішні ціни значно вищі).

Прекрасно, чи не так? І ви все ще хочете заміж! Відшуміло, відгуло весілля. Перелилося в спогади свято. Будні. У них і виростають, як гриби після дощу, проблеми. Де жити, де брати меблі? На які кошти харчуватися, одягатися, ціла низка отих «де»? Черги на житло двадцятирічні, однокімнатні кооператив коштує під сто тис., за флігель у

на зі свекрухою й поготів. А коли ті характери далекі від ідеалу? Наслідки всі ви прекрасно знаєте. Та й молоді є молодими. Їм погуляти хочеться, довше поспати, піти в гості, а чи запросити друзів?!

Мені знову можуть заперечити, мовляв, усі так починали — з нуля. Починати то дійсно починали, та нуль не був таким страшним. Не мучила перспектива залишитися безробітним з дипломом у руках, не так дуже нусалися ціни, хоч якісь та все ж пільги мали молоді спеціалісти по житлу. А що ж робити зараз? Переченати, пережити складний перехідний період?!

І ми чекаємо. Хто як уміє. Одні йдуть працювати прибиральницями, вантажниками, інші влаштовуються в кооперативи. Ще хтось виходить у темний провулок з ножом. Інша шукає собі багатого коханця чи йде на панель... Хто як уміє. — переживає. А коли людина нічого цього не вміє, хоча добре вчиться, коли вона кохає?!

Ой, дівчаточко, вибачте за такі невеселі думки. Зі святом вас.

Інна ЗОЛУХІНА.

9 БЕРЕЗНЯ

ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

З народної мудрості

Шевченко з народом був, від народу мудрість здобув. Шевченків «Заповіт» до добра кличе світ.
Кобзаря сила до добра народ пробудила.
Хто Шевченка знає, той край свій кохає.
Де правда Кобзаря ходила, там розцвіла народна сила.
Шевченкова правда чиста і ясна, тому й прекрасна.
На тиху розмову, на добре слово Шевченко нас кликав і запрошує знову.

[Закінчення. Початок у № 3 за 1991 р. і № 2 за 1992 р.]

Лицо Ностра исказила судорога, взгляд стал откровенно враждебным, в бездонной глубине звездных глаз промелькнул незримый, но осязаемый для землянина черный огонь. И все же он не смог ответить:

— Есть. И вы получили право поехать туда, пожертвовав собой ради других. Но что ожидает вас там, за пределами Космоса, даже я не знаю. Возможно, что небытие, так называемая вторая смерть, полное уничтожение вашего духовного «Я». А приняв мое предложение и сняв свою побрякушку, сможете побывать в любой галактике, увидеть любую планету в любом созвездии. Разве не об этом мечтают все космонавты, все люди? Разве не над тем, как осуществить их мечты, ломают головы земные ученые мужи? Соглашайтесь!

Иронии в голосе Ностра уже не было. Он просил, он почти умолял, а Максим, слушая краем уха, пытался что-то вспомнить, но даже не знал, что именно. Пытался вспомнить неизвестное.

— Не надо вспоминать! — закричал Ностр. — Не тратьте последние секунды неизвестно на что! Снимайте свою побрякушку и полетим! Нас ждут. Посмотрите в иллюминатор!

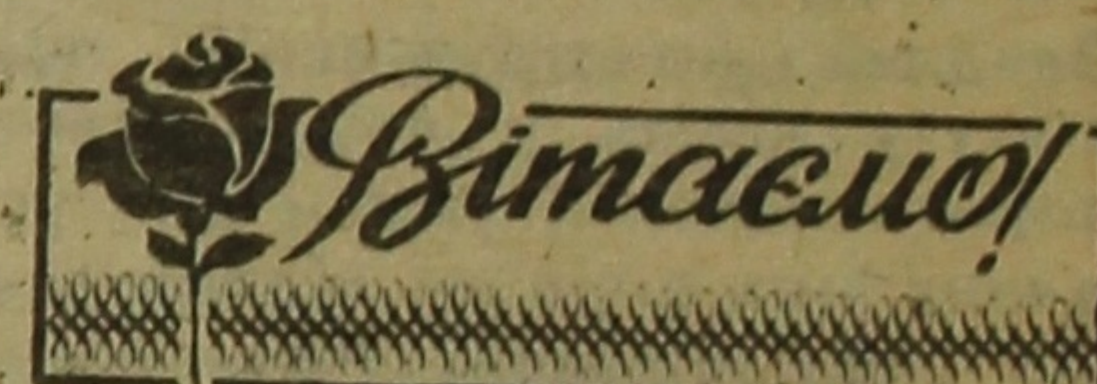
Максим посмотрел и заметил шар матового цвета, точь-в-точь похожий на те, которые он видел на слайдах в космоучилище, когда читались лекции по строению воздушной сферы Земли. Кажется, в конце прошлого века такие шары взбудоражили своей загадочностью всю планету, но потом перестали появляться, ученые объяснили их природу оптическими эффектами, возникающими в атмосфере под воздействием на нее про-

мышленных дымов и продуктов сгорания топливных ступеней, отпадавших от ракет-носителей. Шар начал переливаться всеми цветами радуги, затем от него к лайнеру, словно мост, лег серебряющий луч.

— Снимай побрякушку и полетим! Снимай и полетим... — автоматически повторил Ностр, но Максим уже ничего не слышал. Он вспомнил то, что никак не приходило на ум. Вспомнил неизвестное. Это были слова. И он стал их произносить. И все вокруг исчезло: Ностр, лайнер, шар, — только теплая волна, волна какого-то блаженства, неиспытанного никогда ранее, но по которому он, сам того не подозревая, тосковал, оказывается, всю жизнь, подступила откуда-то изнутри, наполнила его всего, подхватила и понесла навстречу забрезжившему в непонятной дали свету, чистом-чистому, белому-белому. Белее раннего снега на еще зеленой траве...

...Когда в Центре управления полетами вскрыли доставленный поисковой группой спецконтейнер с лайнера СР-XXI, то никаких данных в блоке памяти не оказалось. Экспертиза установила, что записи стерты каким-то непонятным образом и восстановлению не подлежат. И все же в реставрационной лаборатории сумели восстановить несколько слов на одной из магнитных лент. Стасов, узнав об этом, добыл такую копию восстановленной записи, хотя понадобилось разрешение самых высших чинов Центра.

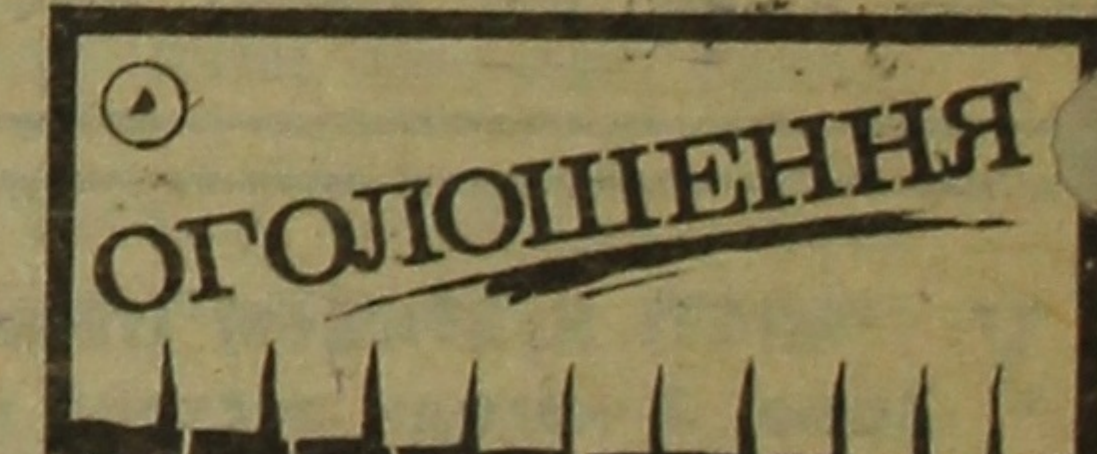
Дома, вставив кассету в плейер, он щелкнул кнопкой и услышал радостный, счастливый голос Максима: «Отче наш, Иже еси на небесах! Да святится имя Твое...». Раздался грохот взрыва. Больше на пленке ничего не было.

доцента кафедри філософії

ЄВДОКИМОВА
Валентина Євгеновича

з 80-річчям. Зичимо й надалі притаманного йому молодечого запалу в усіх справах.

ЛІТЕРАТУРНА
ВІТАЛЬНЯ
У БЕРЕЗНІ

Вечір російського романсу — 5 березня.

Вечір слайдів «210 років від дня народження О. Кіпренського (1782—1836)», видатного живописця і графіка — 11, 18, 25 березня.

Літературний вечір «Любіть Україну і мову П'єсоліну». Українська поезія XIX—XX століть — 27 березня.

Філософсько-літературний вечір з нагоди 100-річчя Павла Флоренського (1882—1937), всесвітньо відомого вченого, філософа, письменника та релігійного діяча — 31 березня.

Сповідуючи плюралізм, газета надає місце для дописів авторам різних поглядів і переконань. Однак це не означає, що редакція завжди поділяє їхні погляди.

Редактор Володимир САДІВНИЧИЙ.
Кореспондент Василь ЧУБУР, коректор Антоніна КОНОНЕНКО.

«РЕЗОНАНС»
газета Сумського фізико-технологічного інституту
«РЕЗОНАНС»
газета Сумського фізико-технологічного інституту
«REZONANS»
the newspaper of Sumy physic-technological institute

ПИШІТЬ: 244007, Суми, вул. Римського-Корсакова, 2.
ЗАХОДЬТЕ: 4-й поверх головного корпусу, кімната 409-А.
ТЕЛЕФОНУЙТЕ: 33-33-26.

Видається
з 29 жовтня 1991 року
Тираж 800. Замовлення 1099.

Газета видрукувана в Сумській обласній друкарні управління по пресі. Туди й просимо звертатися з приводу якості друку по телефону 7-70-80. Обсяг газети — 1 друкований аркуш приведений до 4-х полос формату А-3.

ВЕЛЬМИШАНОВНІ РЕДАКТОРИ ТА ЖУРНАЛІСТИ ГАЗЕТ ОБЛАСНОГО ШТИБУ! Коли «передирасте» з «Резонансу» — не забувайте платити гонорар нашим співробітникам і авторам.